

8.10.2015

Yksikön päällikkö

**Kaupunginmuseon lausunto As. Oy Wellamon
poikkeamispäätöshakemuksesta jälkiasennushissin rakentamiseksi
A-porrashuoneeseen**

HEL 2015-009638 T 10 04 01

Kaupunkisuunnitteluviraston lausuntopyyntö 10.9.2015

Kaupunkisuunnitteluvirasto on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa Asunto-osakeyhtiö Wellamon poikkeamispäätöshakemuksesta koskien jälkiasennushissin rakentamista. Kaupunginmuseo on tutustunut arkkitehti Jarmo Inkisen laatimiin ja 25.6.2015 päiväämiin suunnitelmapiirustuksiin ja esittelyaineistoon. Kaupunginmuseo tarkastelee hanketta perustehtävänsä mukaisesti kulttuurihistorian ja rakennetun kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja lausuu pyydettyä seuraavaa.

Asunto Osakeyhtiö Wellamon suunnittelija arkkitehti Selim A. Lindqvist on maamme arkkitehtuurin historiassa 1800-1900 –lukujen vaihteen yksi keskeisimmistä suunnittelijoista. Hänen ammattikuvassaan yhdistyy taitava piirtäjä ja ennakkoluuloton suunnittelijalahjakkuus. Lindqvist on jättänyt merkkinsä Helsingin kaupunkikuvan kehitykseen niin liiketalojen, asuinrakennusten, julkisten rakennusten kuin teollisten laitosten suunnittelijana.

Katajanokan jugend-korttelit syntyivät tiiviin rakennusjakson puitteissa 1900-luvun alussa. As. Oy Wellamon rakennus valmistui alueen laidalle Vyökadun varrelle vuonna 1903-04. Kapealle pitkälle tontille sijoittuva rakennus on jaettu visuaalisesti kolmeen eriluonteiseen yksikköön. Kiilamainen tornipääte rakennuksen pohjoispäässä on näkyvä merijulkisivun maamerkki. As. Oy Wellamon rakennuksen vivahteikas massoittelu ja rakennuskoristeet sopeutuvat Katajanokan alueen pittoreskiin ilmapiiriin. Julkisivun koristeaiheet liittyvät kalevalaisen vedenemännän Wellamon teemaan.

Katajanokan jugend-kortteleiden voimassa olevan asemakaavan on laatinut kaupunkisuunnitteluviraston Katajanokkatyöryhmä/Pekka Pakkala vuosina 1980-82, asemakaava on hyväksytty vuonna 1984. Asemakaavassa rakennus on varustettu rakennussuojelumerkinnällä Sr-2: Rakennusala tai sen osa, jolla sijaitsee rakennustaiteellisesti, kaupunkikuvan kannalta tai muusta niihin verrattavasta syystä arvokas rakennus. Rakennusta tai sen osaa ei saa ilman pakottavaa syytä hävittää eikä rakennuksessa saa suorittaa sellaisia purkamis- ja

8.10.2015

Yksikön päällikkö

muutostöitä, jotka turmelevat kadunpuoleista julkisivua, julkisivun osan muodostavaa vesikattoa tai porrashuoneiden rakennustaiteellista arvoa. Rakennuksessa suoritettavia korjaus- ja muutostöitä tehtäessä on rakennuslupaviranomaisen erityisesti katsottava, että rakennuksen arvo säilyy.

As. Oy Wellamo on osa Katajanokan vanhaa osaa, joka kuuluu Museoviraston laatimaan valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen listaukseen RKY 2009. Katajanokan yhtenäiset ja kokonaisvaltaisesti säilyneet jugend-tyylisten asuinkerrostalojen korttelit ovat kansainvälisesti tunnettuja ja omaavat tästäkin näkökulmasta arvoa.

Porrashuone

Poikkeamislupahakemuksen suunnitelmassa on esitetty jälkiasennushissin sijoittaminen A-porrashuoneeseen porrassyöksyihin leikaten. Porrashuone on kaksivartinen nk. U-porras, jonka pihan puolelle sijoittuva lepotaso on kaareva. Porrashuoneeseen johtaa pitkä eteishalli kadulta. As. Oy Wellamon A-porrashuone jatkaa julkisivuarkkitehtuurin teemaa. Keskiäikaista tunnelmaa luovat sisäänkäyntihallin holvattujen tukikaarien sarja, ja myös huoneistojen sisäänkäyntiovet ovat jykeviä kaariholvattuja rakenteita. Porrashuoneeseen sijoittuu Wellamo-aiheisia pyöreitä reliefikenttiä. Huoneistojen sisäänkäyntiovet ovat alkuperäisiä ja niiden puurakenteisiin sijoittuu meri- ja kasviaiheisiä koristeleikkauksia sekä ikkunarakenteita. Porraskaiteet ovat koristeellisesti taottua rautaa. Lakattu puurakenteinen, kartiomuotoinen kaidetolppa sijoittuu sisäänkäyntikerroksen lisäksi kaikille porrastasoille. Lattiat ovat mosaiikkibetonilaattaa koristeellisin reunalaatoituksin, porraskelmat ovat valettua harmaata mosaiikkibetonia. Kokonaistaideteoksena suunnitellun porrashuoneen rakennus- ja kulttuurihistoriallinen arvo on huomattavan korkea ja se on säilynyt hyvin. Poikkeamispäätöshakemuksen aineisto on puutteellista, eikä kohteen rakennus- ja kulttuurihistoriallista arvo ole siinä selvitetty asianmukaisesti.

Mikäli porrashuoneeseen sijoitettaisiin jälkiasennushissi porrassyöksyihin leikaten, turmelisi toimenpide porrashuoneen rakennus- ja kulttuurihistoriallisen arvon. Toimenpiteessä menetettäisiin arvokkaita alkuperäisiä rakennusosia peruuttamattomalla tavalla. Hissikuilu muuttaisi tilan mittasuhteita ja valaistusolosuhteita turmellen porrashuoneen arkkitehtonisesti poikkeuksellisen kokonaisvaltaisen ilmeen.

8.10.2015

Yksikön päällikkö

Katajanokan voimassaolevassa asemakaavassa v. 1984 on huomioitu ullakkorakentamisen mahdollisuus kaavan suojelumääräyksiä laadittaessa. Jälkiasennushissin asentaminen porrassyökyihin leikaten on asemakaavan suojelumääräyksen vastainen, eikä kaupunginmuseo puolla poikkeamispäätöshakemusta.

Lisätiedot

Mikko Lindqvist, arkkitehti, puhelin: +358 9 310 36972
mikko.lindqvist(a)hel.fi

Anne Mäkinen
yksikön päällikkö

Tiedoksi

Museovirasto, kulttuuriympäristön suojelu
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Rakennusvalvontavirasto

Postiosoite

PL 4300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginmuseo@hel.fi

Käyntiosoite

Sofiankatu 4
Helsinki 00170
<http://www.hel.fi/helsinginkaupunginmu>
seo

Puhelin

+358 9 310 36630

Faksi

+358 9 310 36664

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566